

Vzdělávací obor:

Tělesná výchova

Očekávaný výsledek učení:

CZB-TEV-002-ZV9-008

Zaznamená a zhodnotí s pomocí dostupných technologií pohybový výkon, na základě zjištěných výsledků a dalších podnětů usiluje o jeho zlepšení.

Popis úrovně Na cestě

- Zaznamená a vyhodnotí s pomocí checklistu pohybový výkon spolužáka.
- Předá spolužákovi zpětnou vazbu o jeho provedení.
- Na základě spolužákovy zpětné vazby hledá možnosti ke zlepšení svého pohybového výkonu.

Stoj na rukou (reciproční didaktický řídicí styl)

Autor materiálu: Mgr. Jiří Sliacky, Ph.D.

Anotace

Tato cvičební aktivita využívá **peer-to-peer výuku** a **kriteriální hodnocení** pro nácvik stoje na rukou. Žáci pracují ve trojicích, kde si střídají role: aktivního cvičence, záchrany a pozorovatele s funkcí zpětné vazby. Učí se tak nejen provádět cvik, ale i poskytovat strukturovanou a konstruktivní zpětnou vazbu pomocí předem daného checklistu. Učitel působí jako mentor, který sleduje a usměrňuje kvalitu zpětné vazby. Na závěr aktivity žáci provádí **sebereflexi** a společně hledají řešení pro zlepšení svého výkonu. Cílem je, aby si žáci uvědomili své silné a slabé stránky a aktivně se podíleli na procesu učení.

Zadání pro žáky

Žáci pracují ve trojicích na nácviku stoje na rukou se záchranou a dopomocí. Jeden žák provádí samotný nácvik stoje na rukou, druhý je určen primárně jako záchrana a dopomoc a třetí je primárně určen jako zpětná vazba (dle potřeby ale pomáhá se záchranou a dopomocí). Na rozdělení těchto úloh se žáci před zahájením nácviku vždy dohodnou.

Žák zahajující nácvik svým spolužákům nejprve stručně popíše, na jaké úrovni stoj na rukou aktuálně zvládá, aby se mohli domluvit na způsobu a organizaci poskytování záchrany a dopomoci. Žák, který bude mít na starost právě poskytování záchrany a dopomoci potom v průběhu nácviku věnuje svoji pozornost těmto úkonům, přičemž se řídí nejen předchozí domluvou, ale též aktuálním vývojem provedení. Žák určený k podávání zpětné vazby se v rámci možností, daných mírou zapojení do poskytování záchrany a dopomoci, snaží sledovat způsob provedení cviku a po skončení jeho provádění o jeho kvalitě podá spolužákovi verbální zpětnou vazbu. Tuto zpětnou vazbu podává na základě checklistu, využívajícího principu kriteriálního hodnocení, který každá trojice obdrží před zahájením cvičení vytištěný od učitele. V realizaci jednotlivých rolí se žáci v každé trojici pravidelně střídají podle dohodnutého klíče.

Učitel v průběhu cvičení obchází jednotlivé trojice, sleduje provádění prvku a dává zpětnou vazbu k poskytování záchrany a dopomoci, a především k poskytování zpětné vazby (konkrétnost, úplnost, konstruktivnost, způsob

formulování s respektem ke spolužákovi...).

Na závěr celého cvičení je každý žák učitelem vyzván, aby formuloval, v jakých konkrétních bodech musí své provedení zlepšit, a navrhl způsob, jakým na tom může zapracovat. Toto následně přednese svým dvěma spolužákům z trojice, kteří mu k tomu, na základě své předchozí zkušenosti s jeho provedením, dají zpětnou vazbu a případně mu pomohou najít či optimalizovat způsob řešení. Pokud si s něčím neví nikdo ve trojici rady či u některého návrhu panuje nejistota o jeho správnosti nebo efektivitě, požádá trojice o pomoc a radu učitele.

Vazba na klíčové kompetence

Název KK Složka KK Kód OVU	Znění OVU	Vzdělávací strategie
KK osobnostní a sociální Resilience: odolávání obtížným situacím KOS-ODO-000- ZV9-001	<i>Rozvíjí vlastní psychickou a fyzickou odolnost.</i>	– zařazují takové situace, které v rámci mezilidských vztahů podporují KK komunikační a empatii – vytvářím takové prostředí, které na žáky působí bezpečně, prostředí, kde se mohou otevřeně vyjadřovat a sdílet své pocity – vytvářím prostředí vzájemné podpory a spolupráce mezi žáky a učiteli
KK k učení Umění se učit KKU-USU-000- ZV9-001	<i>Řídí vlastní procesy učení.</i>	- plány učení či kritéria práce vytvářím společně se žáky - před započatím práce mapuji se žáky osvojení prozatímních postupů práce, učení - provázím žáky diskusí o tom, které postupy mohou využít v následující práci - navozuji takové situace, při nichž si žák zkouší odhadování vlastních sil a možností, definování překážek v učení apod. - dávám prostor žákům učit se mezi sebou navzájem - vytvářím bezpečný prostor pro práci s chybou (za chybu žáky netrestám, společně hledáme cestu, jak chybu příště eliminovat a jak ji využít k dalšímu rozvoji) - jsem důsledný ve vyžadování domluvených pravidel - vedu žáky ke spolupráci a vzájemné podpoře při učení (s prvky konkurence a soutěživosti při výuce nakládám tak, aby nebyla narušena spolupráce a vzájemná podpora ve třídě)
KK komunikační Vyjadřování KKK-VYJ-000- ZV9-001	<i>Vyjadřuje se prostřednictvím souboru běžných výrazových prostředků, které volí s důrazem na svůj komunikační záměr, partnera a situaci.</i>	- vytvářím příležitosti pro různé formy diskuse, ve kterých mohou žáci bezpečně pokládat otázky a sdílet své myšlenky, prožitky, pocity na dané téma (párové diskuse, debatní kroužky atd.) - při podpoře a hodnocení vyjadřování žáků se neorientuji pouze na obsah jejich sdělení, ale také na jeho výstižnost - pomáhám žákům rozvíjet schopnost reflexe vlastního vyjadřování i vyjadřování druhých (např. retrospektivním zamýšlením se nad prožitými komunikačními situacemi, s nimi spojenými úspěchy a neúspěchy)

Metodický komentář pro učitele

- realizace popsaného nácviku prvku ve trojicích by měla probíhat minimálně ve fázi diferenciacce motorického učení (pro efektivní průběh je potřeba, aby žáci již měli s nácvikem prvku základní zkušenost a dokázali poskytnout záchranu a pomoc);
- důležitý je samozřejmě i vztahový aspekt učitel–žáci, je klíčové, aby žáci byli schopni a ochotni respektovat a dodržovat domluvená pravidla při cvičení ve skupinách;
- při tvorbě jednotlivých trojic pak pamatovat i na stejně důležitý vztah mezi jednotlivými žáky trojice, který je klíčový při vzájemném poskytování zpětné vazby;
- z pohledu učitele je pak důležité, aby se udržel pouze v roli pozorovatele a poskytoval zpětnou vazbu pouze směrem k žákům, kteří poskytují záchranu a pomoc a dávají zpětnou vazbu cvičícímu (samozřejmě vyjma případů, kdy bude nutné zasáhnout z důvodu bezpečnosti);
- poskytnutý checklist nastavuje kritéria pro zpětnou vazbu žáka-pozorovatele, a dává mu tak osnovu pro popis případných odchylek od ideálního provedení;
- možný návrh checklistu (žák-pozorovatel v podstatě konstatuje, zda bylo kritérium dodrženo, pokud ne, tak v jakém smyslu):
 - přechod ze stoje do stoje na rukou je plynulý s aktivním využitím švihové nohy
 - ruce poskytují tělu od prvního kontaktu s podložkou pevnou a stabilní oporu
 - nohy zastaví svůj pohyb po kontaktu s případnou oporou v pozici snožmo
 - tělo je v konečné fázi dostatečně zpevněné, oblast beder bez nadměrného prohnutí
 - ruce propnuté, vytažené z ramen, hlava v prodloužení trupu
- jednotlivé body checklistu by měly být názorně ukázány a okomentovány již v počáteční fázi nácviku prvku, takže žáci by je měli zvládnout vizuálně identifikovat a v souladu s předchozími instrukcemi a zkušenostmi navrhnout jejich nápravu;
- formální kritéria žákovské zpětné vazby:
 - **Konkrétnost:** Popiš přesně, co jsi viděl z checklistu, vyhni se obecnostem.
 - **Konstruktivnost:** Navrhni, co by mohl spolužák zkusit jinak pro zlepšení.
 - **Jasnost:** Mluv srozumitelně a používej jednoduchý jazyk.
 - **Respekt:** Zpětnou vazbu dávej klidným a povzbudivým tónem, buď týmový hráč.

Popis ověřování

Hlavní rolí učitele je vést žáky k uvědomování pozorovaného a následné vyhodnocení s oporou o kontrolní seznam. Klíčová je korekce v oblasti podávané zpětné vazby, neboť právě s ní mají získávat žáci prostřednictvím tohoto cvičení důležitou zkušenost.